

תאריך עדכון: תשע"ט

דיני חוזים

סוג הקורס: שיעור

סמסטר: א' היקף שעות: 2 ש"ש

שנת לימודים: תשע"ט

אתר הקורס באינטרנט:

א. מטרות הקורס :

עקרונות בסיסיים ומושגי יסוד - מטרת הקורס היא להקנות ללומד עקרונות בסיסיים ומושגי יסוד בדיני חוזים .

יישומים מעשיים – מטרת הקורס הקניית כלים בסיסיים בתחום החוזים, הכוללים בין היתר הבנה וחשיבה משפטית, חשיבה יצירתית והפקת המרב מסיטואציות שונות .

ב. תוכן הקורס: הקורס יעסוק, בין היתר, בחלק מהסוגיות הבאות: מערכת המשפט, שפיטות, זכויות וחובות משפטיות ודרכי יצירתן, מהות החוזה, התנהלות בתום לב, עוגמת נפש, מכרזים, חוזים מסחריים פגמים בכריתת חוזה וכו' .
מהלך השיעורים תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1	מבוא - המשפט האזרחי דיני חיובים ודיני חוזים כללי מקומם של דיני החוזים במשפט, תיאוריות עיקריות בדיני חוזים.		
2	מקורות דיני החוזים בישראל -עקרונות יסוד		
3	כריתת החוזה	4	
4	תום לב במשא ומתן ובקיום החוזה	5. א-ד 6. א-ב	
5	צורת החוזה, תמורה והסתמכות	3. א-ד	
6	פגמים בכריתת החוזה/התערבות בחוזה		
7	תרופות בשל הפרת חוזה	ד	
8-9	חוזה לטובת צד ג'		

		נוק לא ממוני/עוגמת נפש	10
	א10	- עושק / ריבוי חייבים ונושים/תניות מכללא	11
		סיקול חוזה/חוזה פסול /	13-12

ג. חובות הקורס:

נוכחות חובה

דרישות קריאת חומר לפני כל שיעור

הגשת פרזנטציה 30%

מרכיבי הציון הסופי : 70% בחינה 30% הצגת עבודה פרזנטציה [רפרט]

בנוס עד 10 נק' [מעבר לציון עובר] וזאת אך עבור נוכחות מלאה פעילה ומכבדת. ¹

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)

חוק החוזים (חלק כללי) תש"ל 1973

ספרי הקורס ; ג' שלו, דיני חוזים – החלק הכללי (תשס"ה)

ד. פרידמן, נ. כהן, חוזים (חלק א' תשנ"א, חלק ב' תשנ"ג, חלק ג' תשס"ד, חלק ד' תשע"א). פסיקה .

1. גמירת דעת:

א. פרק א' לחוק החוזים (חלק כללי);

גבריאלה שלו, דיני חוזים – החלק הכללי (תשס"ה) 171-177, 187-191, 197-203 (להלן: שלו, תשס"ה);

ב. ע"א 158/77 רבינאי נ' חברת מן שקד, פ"ד לג(2) 281, פס' 9-1;

ג. ע"א 7193/08 עדני נ' דוד, מיום 18.7.2010.

ד. ע"א 10859/07 חברה קדישא גחש"א נ' לוי, פס"ד מיום 22.1.2012.

ה. ע"א 440/75, זנדבנק נ' דנציגר ואח', פ"ד ל (2) 260.

ו. ע"א 3601/96, עמית בראשי נ' עזבון המנוח זלמן בראשי ז"ל, פ"ד נב (2) 582.

ז. ע"א 1932/90, פרץ בוני הנגב נ' בוחבוט, פ"ד מז (1) 357.

2. הדרישה להצעה מסוימת, השלמת פרטים, זכרון דברים:

א. סעיפים 2 ו 5 ו-26 לחוק החוזים (חלק כללי) תש"ל 1973.

ב. ע"א 1049/94, דור אנרגיה נ' חאג' אחמד סמיר, פ"ד נ (5) 820.

ג. רע"א 4976/00 בית הפסנתר נ' מור ואח', פ"ד נו(1) 577.

ד. ע"א 440/75, זנדבנק נ' דנציגר ואח', פ"ד ל (2) 260.

ה. ע"א 649/73 קפולסקי נ' גני גולן בע"מ, פ"ד כח(2) 291 (1974).

ו. ע"א 158/77 רבינאי נ' חברת מן שקד בע"מ, פ"ד לג(2) 281 (1979).

ז. ע"א 252/78 ברון נ' מנדיס טורס בע"מ, פ"ד לג(2) 437 (1979).

ח. ע"א 579/83 זונשטיין נ' אחים גבסו בע"מ, קבלני בנין, פ"ד מב(2) 278 (1988).

ט. ע"א 692/86 יעקב בוטקובסקי ושות' - חברה לייבוא ולשיווק בע"מ נ' גת, פ"ד מד(1) 57 (1989).

י. ע"א 2143/00 לוי נ' שילר, פ"ד נז(3) 193 (2003).

יא. ע"א 7193/08 עדני נ' דוד (לא פורסם, 18.7.10).

יב. ע"א 8566/06 אמריקר שירותי ניהול וייעוץ (1987) בע"מ נ' מליבו-ישראל בע"מ ואח' (לא פורסם, 8.11.09).

יג. ע"א 10489/09 א. נץ ניהול ואחזקות בע"מ נ' אלוף (לא פורסם, 6.9.11).

¹ בקורס חובת נוכחות וחובת הצגת רפרט [פרזנטציה] על אחד המאמרים או פסקי הדין הכלולים בסילבוס ללא עמידה בחובות אלו לא ניתן יהיה לעבור את הקורס .

3. צורת החוזה:

- א. סעיף 23 לחוק החוזים (חלק כללי) תש"ל - 1973. שלו, תשס"ה, 390-377
- ב. סעיף 8 לחוק המקרקעין, תשכ"ט - 1969.
- ג. ע"א 726/71 גרוסמן את ק.ב.ק. נ' עזבון בידרמן, פ"ד כו(2) 781, פס' 11-1, 15
- ד. ע"א 235/75 קאדרי נ' מסדר אחיות צ'רלס הקדוש, פ"ד ל(1) 800 ;
- ה. ע"א 252/78 ברון נ' מנדיס טורס, פ"ד לג(2) 437, פס' 5 ;
- ו. ע"א 196/87 שויגר נ' לוי, פ"ד מו(3) 2, פס' 6 של גולדברג ;
- ז. ע"א 692,693/86 בוטקובסקי ושות' נ' גת, פ"ד מד(1) 57, פס' 14 ;
- ח. ע"א 986/93 קלמר נ' גיא, פ"ד נ(1) 185
- ט. ע"א 2143/00 לוינ' נ' שולר, פ"ד נו(3) 193
- י. ע"א 8234/09 שם טוב נ' פרץ, פס"ד מיום 21.3.2011
- יא. ע"א 649/73 קפולסקי נ' גני גולן, פ"ד כח(2) 291
- יב. ע"א 3833/93 לוינ' נ' לוינ', פ"ד מח(2) 862 ;
- יג. שלו, תשס"ה, 139-137 ;
- יד. שירלי רנר "דיני חוזים – מגמות והערכה" משפטים כא (תשנ"א) 33, 46-33.

4. הצעה וקיבול:

- א. סעיפים 1 - 11, ו - 60 לחוק החוזים (חלק כללי) תש"ל - 1973.
- ב. שלו, תשס"ה, 181-177, 210-187, 236-215.
- ג. ע"א 374/64 רוזנר נ' מגן דוד אדום פ"ד יח(4) 640 (1964).
- ד. ע"א 440/75 זנדבנק נ' דנציגר ואח', פ"ד ל(2) 260 (1976).
- ה. ע"א 290/80 ש.ג.מ. חניונים בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(2) 633 (1983) 646-648.
- ו. ע"א 379/82 נוה-עם ברמת גן בע"מ נ' יעקובסון, פ"ד לח(1) 740 (1984).
- ז. ע"א 65/88 אדרת שומרון בע"מ נ' הולינגסוורת ג.מ.ב.ה. בע"מ, פ"ד מד(3) 600, 603-611 (פסקאות 1-19) (1990).
- ח. ע"א 1932/90 פרץ בוני הנגב בע"מ נ' בוחבוט, פ"ד מז(1) 357 (1993). (פסק דינו של הנשיא שמגר).
- ט. ע"א 1049/94 דור אנרגיה (1988) בע"מ נ' חמדן, פ"ד נ(5) 820 (1997)
- י. ע"א 3601/96 בראשי נ' עזבון המנוח זלמן בראשי ז"ל, פ"ד נב(2) 582 (1998).
- יא. ע"א 7824/95 תשובה ואח' נ' בר נתן פ"ד נה(1) 289 (1998).
- יב. רע"א 4976/00 בית הפסנתר נ' מור ואח', פ"ד נ(1) 577 (2001).

5. תום הלב

- א. עקרון תום-הלב – כללי ; תחולה כרונולוגית, יחס לדינים אחרים, חוזה נספח
- ב. סעיף 12 לחוק החוזים (חלק כללי) תש"ל - 1973 :
- ג. שלו, תשס"ה, 105-89, 125-124, 163-156 ;
- ד. בג"צ 59/80 שירותי תחבורה ציבוריים באר שבע נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד לה(1) 828 ;
- ה. ד"נ 22/82 בית יולס נ' רביב, פ"ד מג(1) 441.

5. עיקרון תום הלב במו"מ/מו"מ לקראת כריתתו של חוזה

- א. ע"א 8144/00 עלריג נכסים (1987) בע"מ נ' ברנדר, פ"ד נו(1) 158.
- ב. ע"א 838/75 ספקטור נ' צרפתי, פ"ד ל"ב (1) 231.
- ג. ד"נ 22/82, בית יולס בע"מ נ' רביב משה ושות' בע"מ, פ"ד מג (1) 441.
- ד. ע"א 829/80, שכונ עובדים בע"מ נ' זפניק, פ"ד לו (1) עמ' 579.
- ה. ע"א 4839/92, גנז נ' כץ, מח (4) 749.
- ו. ד"נ 7/81 פנידר נ' קסטרו, פ"ד לז(4) 673 ;
- ז. ע"א 829/80 שיכון עובדים נ' זפניק, פ"ד לז(1) 579 ;
- ח. ע"א 196/87 שויגר נ' לוי, פ"ד מו(3) 2, פס' 10 של שמגר, פס' 6 של גולדברג ;
- ט. ע"א 6370/00 קל בניין נ' ע.ר.מ. רעננה, פ"ד נו(3) 289 ;
- י. ע"א 9447/06 פוקס נ' אלבס, פסק-דין מיום 25.3.2008

- יא. ע"א 434/07 פרינץ נ' אמירים, פסק-דין מיום 14.6.09
- יב. ע"א 2720/08 ז'אן נ' ליבמן, פסק-דין מיום 23.8.12
- יג. ע"א 579/83 זונשטיין נ' אחים גבסו, פ"ד מב(2) 278;
- יד. ע"א 986/93 קלמר נ' גיא, פ"ד נ(1) 185.

6. עקרון תום הלב בקיום החוזה

- א. ע"א 391/80 לסרסון נ' שכון עובדים, פ"ד לח(2) 237, למעט פסי' 2, 3, 5, 6 של בייסקי;
- ב. ע"א 144/87 מדינת ישראל נ' אינג'י פבר, פ"ד מד(3) 769.

7. עוגמת נפש – נזק לא ממוני .

8. טעות והטעיה

- א. סעיף 14 -היסוד הנפשי של המטעה; טעות בכדאיות; הסתייגות הדעת שלו, תשס"ה, 300-297;
- ע"א 440/75 זנדבנק נ' דנציגר, פ"ד ל(2) 260, פסקאות 1-3, 9;
- ע"א 11/84 רבינוביץ נ' שלב - קואופרטיב להובלה, פ"ד מ(4) 533, פסי' 7-1;
- ע"א 221/86 כנפי נ' בית הדין לעבודה, פ"ד מא(1) 469
- ע"א 2444/90 ארואסטי נ' קאשי, פ"ד מח(2) 513;
- ע"א 2495/95 בן לולו נ' אטראש, פ"ד נא(1) 577, 577 [ד-ו], 593 [ג]-595 [א], 598 [ב]-599 [ד], 602 [ד]-605 [ג];
- דני"א 2568/97 כנען נ' ממשלת ארצות הברית, פ"ד נו(2) 632, פסי' 1-6, 19-16
- ע"א 7168/03 חבר נ' עו"ד לביא כנאמן נגה אלקטרו טכניקה, פסק-דין מיום 26.9.05, פסי' 1-3, 46-31, 25-19

9. כשרות משפטית:

- א. רע"א 46/94 אילה זקס אברמוב נ' הממונה על מרשם המקרקעין, פ"ד נ(2) 202.
- ב. ע"א 112/79, שרף נ' אבער, פ"ד לד (3) 178.
- ג. סעיפים 1 - 10 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב - 1962.
- ד. סעיפים 4 ו- 5 לחוק החברות, תשנ"ט - 1999.

10. כפייה ועושק

- א. שלו, תשס"ה, 338-328, 352-341;
- ב. ע"א 784/81 שפיר נ' אפל, פ"ד לט(4) 149;
- ג. ע"א 8/88 רחמים נ' אקספומדיה, פ"ד מג(4) 95;
- ד. ע"א 1569/93 מאיה נ' פנפורד, פ"ד מח(5) 705,
- ה. ע"א 5493/95 דיור לעולה נ' קרון, פ"ד נ(4) 509;
- ו. ע"א 6234/00 ש.א.פ. נ' בנק לאומי, פ"ד נו(6) 769, פסי' 18;
- ז. ע"א 6296/05 כהן נ' כתון, פסק-דין מיום 5.8.07, פסי' א-ג, ט, י, יג;
- ח. ע"א 8163/05 הדר חברה לביטוח נ' פלוני, פסק-דין מיום 6.8.07
- ט. סי' 3, 32 לחוק הגנת הצרכן;
- י. סי' 4, 7 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח);
- יא. סי' 58 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח);
- יב. ע"א 403/80 סאסי נ' קיקאון, פ"ד לו(1) 762,
- יג. ע"א 10/81 כהן נ' גדע, פ"ד לז(4) 635.
- יד. ע"א 4839/92 גזו נ' כץ, פ"ד מח(4) 749

11. פירוש והשלמה של חוזים

קריאה מראש:

- א. סעיפים 24-26 לחוק החוזים (חלק כללי)
- ב. שלו, תשס"ה, 395-396, 400-427, 436-448;
- ג. ע"א 554/83 "אתא" נ' עזבון זולוטוב, פ"ד מא(1) 282;
- ד. ע"א 4628/93 מדינת ישראל נ' אפרופים, פ"ד מט(2) 265.
- ה. דני"א 2045/05 ארגון מגדלי ירקות נ' מדינת ישראל, פסק-דין מיום 13.1.05
- ו. ע"א 7379/03 ג.מ.ח.ל חברה לבניה 1992 נ' טהוליאן, פסק-דין מיום 10.9.2009
- ז. ע"א 8836/07 בלמורל השקעות בע"מ נ' כהן, פסק-דין מיום 23.2.2010,
- ח. ע"א 9551/04 אספן בניה ופתוח נ' מדינת ישראל, פסק-דין מיום 12.10.2009
- ט. רע"א 3961/10 המוסד לביטוח לאומי נ' סהר, פס"ד מיום 26.2.2012

12. תניות פטור וחוזים אחידים

- א. חוק החוזים האחידים;

- ב. גבריאלה שלו, דיני חוזים, מהדורה שנייה (תשנ"ה) 611-636 ;
ג. ע"א 148/77 רוט נ' ישופה, פ"ד לג(1) 617 ;
ד. ע"א 825/88 ארגון שחקני הכדורגל נ' ההתאחדות לכדורגל, פ"ד מה(5) 89 ;
ה. ע"א 294/91 חברת קדישא גחש"א נ' קסטנבאום, פ"ד מו(2) 464 ,
ו. רע"א 1185/97 יורשי ומנהלי עיזבון המנוחה מילגרם נ' מרכז משען, פ"ד נב(4) 145 .
ז. שלו, תשס"ה, 467-491, למעט פסי א. 3 ;
ח. ע"א 495/80 ברקוביץ נ' קלימר, פ"ד לו(4) 57 ;
ט. ע"א 53/80 קיבוץ שניר נ' שרייטר, פ"ד לו(3) 189
י. ע"א 464/81 מפעלי ברוך שמיר נ' הוד, פ"ד לו(3) 393 ,
יא. ע"א 195/84 עיריית נהריה נ' ימין, פ"ד מ(3) 266 ;
יב. בג"צ 6231/92 זגורי נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מט(4) 749, פסי 12-13 בלבד ;
יג. ע"א 4075/06 גליקמן נ' איזביצקי, פסק-דין מיום 18.2.2010 .

13. חוזה למראית-עין

- א. סעיפים 13, 30 ו-31 לחוק החוזים (חלק כללי) ;
ב. שלו, תשס"ה, 497-508, 533-546 ;
ג. ע"א 630/78 ביטון נ' מזרחי, פ"ד לג(2) 576 ;
ד. ע"א 3725/08 חזן נ' חזן, פס"ד מיום 3.2.2011 .

14. תקנת הציבור

- א. שלו, תשס"ה, 508-533 ;
ב. בג"צ 1683/93 יבין פלסט נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מז(4) 702 ;
ג. ע"א AES System 6601/96 נ' סער, פ"ד נד(3) 850 ;
ד. דנג"ץ 4191/97 רקנט נ' בית-הדין הארצי לעבודה, פ"ד נד(5) 330, פסי 10-32

15. קיזוז

- א. ס' 53 לחוק החוזים הכללי.

16. האינטרסים המוגנים ע"י התרופות בשל הפרה

- א. ע"א 156/80 ליפקין נ' דור הזהב, פ"ד לט(3) 85, פסקה 8 לפסה"ד ;
ב. ע"א 3666,4012/90 מלון צוקים נ' עיריית נתניה, פ"ד מו(4) 45 .

17. תרופות – כללי

- א. חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970, ובמיוחד סעיפים 1-2, 17-18 .
ב. ע"א 458/93 פרטין נ' סלומון, פ"ד מז(5) 537 ;
ג. ע"א 444/94 אורות ייצוג אומנים נ' עטרי, פ"ד נא(5) 241, פסי 1-2, 7-11
ד. ד"נ 20/82 אדרס חומרי בניה בע"מ נ' הרלו אנד ג'ונס ג.מ.ב.ה, פ"ד מב(1) 221, 233-234, 280-266 (1988).
ה. ע"א 4956/90 פזגז חברה לשיווק בע"מ נ' גזית הדרום בע"מ, פ"ד מו(4) 35 (1992).
ו. ע"א 5630/90 תדמור נ' ישפאר חברה אלקטרונית למסחר בע"מ, פ"ד מז(2) 517 (1993).

18. תרופת הביטול

- א. סעיפים 6-9 לחוק התרופות.
ב. ד"נ 44/75 ביטון נ' פרץ, פ"ד ל(3) 581 (1976).
ג. ע"א 430/79 בנישתי נ' ששון, פ"ד לה(2) 400 (1981). ד. ע"א 9371/00 אלבשארה לעידוד תיירות בע"מ נ' קוסטודיה פרנציסקנה דה טרה סנטה, פ"ד נו(4) 798 (2002).
ה. ע"א 1518/01 פורת נ' זיידה (לא פורסם, 21.7.03).
ו. ע"א 11054/05 סגל נ' דניה סיבוס חברה לבנייה בע"מ (לא פורסם, 23.2.10).
ז. ע"א 8728/07 אגריפרם אינטרנשיונל בע"מ נ' מאירסון (לא פורסם, 15.7.10).

ח. ע"א 3496/08 מכון אקסטרא לרישוי רכב בע"מ נ' המכללה הארצית להכשרה מקצועית סכנין בע"מ ואח' (לא פורסם, 16.11.10).

ט. ע"א 623/10 כהן נ' אטיה (לא פורסם, 21.3.12).

י. ע"א 71/75 מרגליות נ' אברבנאל, פ"ד כט(2) 652 ;

יא. ע"א 91/75 פרץ נ' ביטון, פ"ד ל(1) 367 ;

יב. רע"א 7956/99 שיכון ופיתוח לישראל נ' עיריית מעלה אדומים, פ"ד נו(5) 779 ;

יג. ע"א 1368/02 צמנטכל ב. קוטיק נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(1) 516 ;

יד. ע"א 2825/97 אבו זייד נ' מקל, פ"ד נג(1) 402 ;

טו. ע"א 741/79 כלנית השרון נ' הורוביץ, פ"ד לה(3) 533 ;

טז. ע"א 1846/92 לוי נ' מבט, פ"ד מז(4) 49 ;

יז. ע"א 2702/92 גינזברג נ' בן יוסף, פ"ד מז(1) 540, פס' 1-3, 6-12, 15 ;

יח. ע"א 7379/03 ג.מ.ח.ל חברה לבניה 1992 נ' טהוליאן, פסק-דין מיום 10.9.2009, פס' 58-77

19. תרופת האכיפה

א. גבריאלה שלו ויהודה אדר, דיני חוזים – התרופות: לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי (2009), פס' 6.24-6.27, 6.44-6.52, 6.60-6.66 ;

ב. בג"צ 254/73 צרי חברה פרמצבטית נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד כח(1) 372

ג. ע"א 289/78 אשד נ' לובר, פ"ד לג(1) 13

ד. ע"א 48/81 פומרנץ נ' ק.ד.ש., פ"ד לח(2) 813

ה. א' זמיר, חוק חוזה קבלנות, תשל"ד-1974 (ירושלים, תשנ"ה, בסדרה פירוש לחוקי החוזים בעריכת ג' טדסקי) 435-442, בעמ' 673-683

ו. ע"א 3437/93 אגד, אגודה שיתופית לתחבורה בישראל נ' אדלר, פ"ד נד(1) 817, פס' 1-2, 25-20 ;

ז. בג"ץ 4485/08 אלישע נ' אוניברסיטת תל-אביב, פסק-דין מיום 5.10.2009

ח. פיצויים ; פס"ד Hadley

שלו ואדר, פס' 7.02, 7.04, 7.18, 7.28-7.31, 7.35-7.37, 7.59, 7.66-7.78, 7.82-7.88, 7.90 ;

Hadley v. Baxendale (1854) 9 Ex 341 ;

ט. ע"א 355/80 אניסימוב נ' מלון טירת בת שבע, פ"ד לה(2) 800 ;

י. ע"א 462/81 שמחון נ' בכר חברה לבנין, פ"ד לט(1) 701 ;

יא. ע"א 3666,4012/90 מלון צוקים נ' עיריית נתניה, פ"ד מו(4) 45

יב. ע"א 7379/03 ג.מ.ח.ל חברה לבניה 1992 נ' טהוליאן, פסק-דין מיום 10.9.2009, פס' 82

יג. ע"א 8588/06 דלג'ו נ' אכ"א לפיתוח, פסק-דין מיום 11.11.2010

שלו ואדר, פס' 7.97-7.114 ;

יד. ע"א 815/80 הרלו אנד ג'ונס נ' אדרס חומרי בניין, פ"ד לז(4) 225 ;

טו. ע"א Eximin S.A 3912/90. נ' טקסטיל והנעלה איטל סטייל פרארי, פ"ד מז(4) 64

טז. רע"א 2371/01 אינשטיין נ' אוסי, פ"ד נו(5) 787 ;

20. פיצויים: הלכת אדרס ; פיצויים מוסכמים ; הלכת ארבוס

21. פיצויים מוסכמים

א. סעיף 15 לחוק התרופות ; סעיפים 17, 19 לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1983 ; סעיף 39 לחוק החוזים.

ב. ע"א 205/67 כדורי נ' פוטרס, פ"ד כא(2) 317 (1967).

ג. ע"א 79/80 וילנק נ' טל-ניר, פ"ד לו(3) 162, 164, 168 (1982).

ד. ע"א 156/82 ליפקין נ' דור זהב בע"מ, פ"ד לט(3) 85, 97 (1985).

ה. ע"א 18/89 חשל חברה למסחר ונאמנות בע"מ נ' פרידמן, פ"ד מו(5) 257, 263-264 (1992).

126/84 יצחקי נ' שור, פ"ד לח(3) 620, 627 (1984).

ו. ע"א 539/92 זקן נ' זיזה, פ"ד מח(4) 89, 95-96 (1994).

ז. ע"א 4481/90 אהרון נ' פרץ מ. בן גיאת חב' להנדסה ובניין, פ"ד מז(3) 427 (1993).

ח. ע"א 3745/92 פסקל נ' מזרחי, פ"ד מח(2) 359, 363 (1993).

ט. ד"נ 20/80 אדרס חומרי בניין נ' הרלו אנד ג'ונס, פ"ד מב(1) 221

י. ע"א 8728/07 אגריפרם אינטרנשיונל נ' מאירסון, פסק-דין מיום 15.7.2010

יא. ע"א 1632/98 ארבוס נ' אברהם רובינשטיין ושות' – חברה קבלנית, פ"ד נה(3) 913 ;

יב. ע"א 4162/02 רנדור נ' דרור מהנדסים, פ"ד נח(4) 193, פס' 1-3, 6-13.

22. קוגנטיות חוק התרופות

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים:

ספרות ומאמרים

1. לסקירה התפתחותית של המשפט האזרחי במדינת ישראל ראו: מנחם מאוטנר, כללים וסטנדרטים בחקיקה האזרחית החדשה - לשאלת תורת-המשפט של החקיקה, משפטים .
2. איל זמיר "החווה הבלתי-חוקי ותוצאותיו – אחרי שלושים שנה" ספר דניאל – עיונים בהגותו של פרופסור דניאל פרידמן, בעריכת נ' כהן ו-ע' גרוסקופף 462-423 (2008);
איל זמיר "השופט ברק ודיני החוזים: בין אקטיביזם לאיפוק, בין חופש החוזים לסולידאריות חברתית, בין שפיטה לאקדמיה" ספר ברק: עיונים בעשייתו השיפוטית של אהרן ברק 343, 381-343 (עורכים ראשיים א' זמיר, ב' מדינה, ס' פסברג, 2009).
3. אלן מילר ורונון פרי, מאמר על מקומו ומשמעותו של מושג תום הלב בדיני החוזים (2012) גבריאלה שלו, דיני חוזים: החלק הכללי, לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי (הוצאת דין, 2005)
4. שירלי רנר, "דיני חוזים - מגמות והערכה", משפטים כא (תשנא) 33-33 46.
5. ד' קרצ'מר, "פגמים ברצון ביצירת החווה: טעות והטעיה", קובץ ההרצאות בימי העיון לשופטים תשל"ה, בעריכת שי שטרית (ירושלים, תשל"ו) 107, 110-116.
6. י' אנגלרד, "מזכה שאינו אלא מזיק – מפלאי דיני ההשבה בעקבות הפרת חווה", משפטים כז (תשנ"ו) 421.

חומר מחייב למבחנים:

הוראות החוק, מחברת כיתה, פסקי דין ומאמרים שהועברו במסגרת הקורס ובפרזנטציות פס"ד המופעים בסילבוס.